

VAD SKA STYRA LAGSTIFTNINGEN?

Den senaste tidens diskussioner och utveckling i USA med en strängare abortlagstiftning väcker tankar om lagar bör utgå från värderingar eller fakta och forskning.

ENLIGT WHO UTFÖRS cirka 73 miljoner aborter årligen i världen oavsett om abort är förbjudet eller inte. Av dessa är 32 miljoner osäkra aborter, det vill säga, de sker illegalt och/eller utanför sjukvården. Aborterna utförs med spetsiga föremål, till exempel ståltrådsgalgen (för övrigt en symbol för abortrörelsen), gifter i form av örter, svampar, blekmedel eller krossat glas.

Det är resurssvaga, marginaliserade och fattiga kvinnor som tvingas till osäkra aborter, vilka globalt står för cirka 13 procent av alla mödradödsfall. Frågan om abort är laddad även i Sverige, men kan aborten förbjudas även här?

SOM ETT RESULTAT av en aktiv kvinnorörelse i Sverige på 60-talet fick vi en abortlag (1974:595) vilken ger alla kvinnor, även asylsökande, papperslösa och kvinnor från andra länder (på kvinnans bekostnad), rätt till abort till och med den 18:e graviditetsveckan.

År 2021 utfördes enligt Socialstyrelsen 33 697 aborter i Sverige. 86 procent av dessa utfördes före vecka 9, endast 516 stycken efter vecka 18. Abort efter vecka 18 är tillåtet om det finns "synnerliga skäl". Det vanligaste skälet är upptäckta fosterskador. Andra skäl kan vara om en gravid är mycket ung, har svåra livsförhållanden eller missbrukar.

MEN DET FINNS krafter i Sverige som vill ändra på detta. Abortfrågan prövades i Arbetsdomstolen (dom nr 23/17, Ellinor Grimmark/Region Jönköping).

Med juridiskt och ekonomiskt stöd från den amerikanska antiabortrörelsen, Alliance Defending Freedom, ADF, drevs ärendet år 2020 ända till Europadomstolen. Domstolen valde dock att inte ta upp frågan till prövning.

Frågan gällde rätten att värdvägra: att inte utföra aborter i befattningen som barnmorska. Två frågor prövades. Dels om Region Jönköping kränkt barnmorskans rättigheter enligt artikel 9 och 10 i Europakonventionen, dels om regionen diskriminerat på grund av religion och livsåskådning. ADF och Ellinor Grimmark förlorade den här gången men kommer säkert att försöka igen.

”Ska lagstiftning styras av värderingar eller av fakta och forskning?”

ABORTER FÖRSVINNAR INTE för att de förbjuds. Men abortförbud försvårar livet för kvinnor och skapar hälso- och sociala problem. Den reproduktiva hälsan är grunden för jämställdhet.

Antiabortrörelsen är en global lobbyrörelse som inte skyr några medel. Den agerar utifrån värderingar grundade på religiösa, politiska, antifeministiska eller suddiga föreställningar om liv och död.

SÅ TILLBAKA TILL grundfrågan: Ska lagstiftning styras av värderingar eller av fakta och forskning?

Makten att besluta om rättsregler tillkommer i första hand regering och riksdag. Fristående oberoende domstolar ska tolka och döma men det är politiken som förändrar och utvecklar vår lagstiftning.

Partier tävlar om strängare straff och hårdare tag, men hjälper det? Fakta och forskning ger även här en annan bild av vad som behöver göras. Inte ens med dödsstraff upphör brottsligheten.

Så ta dig en funderare när du gör din demokratiska plikt den 11 september. Vilka värderingar är du beredd att släppa fram i riksdagsvalet?

ANN-KATRINE ROTH

Expert inom jämställdhet, mångfald och inkludering.

Har tidigare undervisat på Stockholms universitet.

ANJA CALLIUS / ONE EYED

📌 Detta är en krönika

Eventuella ställningstaganden är skribentens.

I NÄSTA NUMMER:

FÖRDJUPNING
MEDLING OCH
PARTSMODELLEN

EFTER VALET
Så kan arbetsmarknaden förändras

KOMMER UT
28 OKTOBER